

A nyugdíjkorhatár előtti ellátások lehetőségei

Kedves Szakszervezeti Tagok!

Tisztelt Munkavállalók!

Kedves Barátaim!

Sokak joggal teszik fel a kérdés: Hogyan fogom tudni én 60 év felett a feladataimat ellátni, szlupra mászni vagy éppen kazánt karbantartani? Lesznek nyugodt nyugdíjas éveim, ha igen mikor? Ezek a kérdéseket különösen azóta hallani egyre több felől, amióta a nyugdíjkorhatárt megemelték és amióta a korhatár előtti ellátásokat megszüntették.

Hogy megértsük ezeknek a kérdéseknek a jogosságát tekintsük át a magyar nyugdíjrendszernek a közel-múltban bekövetkezett változásait, azok mozgató rugóit és azt is mi lehet az a megoldás, amely révén a jelzett kérdésekre pozitív választ lehet adni.

A nyugdíjrendszerek alakulására talán az egyik legfontosabb hatást a geográfiai változások gyakorolják. Ma kutatások bizonyítják, hogy Európában a várható életkor folyamatosan növekszik. Nincs ez másképp Magyarországon sem. A várható életkor mind a nőknél, mind a férfiaknál egyre hosszabb. Ez a jó hír! Az azonban már korán sem ilyen jó hír, hogy a gyermekszülések száma mind Európában, mind Magyarországon évről-évre egyre kevesebb. Ebből adódóan, hogy az „öreg kontinens” társadalmi – Magyarország sem kivétel – egyre öregednek. Ez persze önmagában még nem jelentene problémát! A „bajt” az jelenti, hogy az egyre zsugorodó aktív népességnek egyre többet kell termelnie, dolgoznia, befizetnie az állam részére, hogy a társadalom megélhetése biztosított legyen.

Különösen élesen jelentkezik ez a probléma ott, ahol a nyugdíjrendszer ún. elosztó-kirovó rendszerben működik, akárcsak Magyarországon. Ez a rendszer azt jelenti, hogy az állam amennyi pénzt beszed ilyen jogcímen az adott évben csak annyit oszt ki a nyugdíjasok illetve a korhatár előtti ellátottak között. Természetesen, ha a „nyugdíjasszába” kevesebb pénz folyik be az adott évben, mint amennyibe a nyugdíj ellátás kerül, azt a költségvetésnek kell az egyéb bevételeiből finanszírozni. Magyarországon – de Európában is – már hosszú időn keresztül ez a helyzet.

Ennek a helyzetnek a feloldására – mint minden deficit költségvetés esetében – két megoldás lehetséges. Az egyik, hogy növelni kell a bevételeket, a másik, hogy csökkenteni kell a kiadásokat.

A nyugdíjrendszer esetében a bevételek növelésének két módja van. Az egyik, ha a befizetők többet fizetnek be, a másik, ha a befizetők számossága növekszik. A közterhek növelése súlyos társadalmi elégedetlenséget válthat ki, így komoly kockázata lehet egy já-

ruleknövelésnek, amely többletbevételhez juttathatná a „nyugdíjasszába”. Azonban van egy másik lehetősége is a többletbevételnek, ez pedig a nyugdíjkorhatár növelése. Ennek révén egy-egy befizető után több pénz folyik be a „nyugdíjasszába”, nem is beszélve arról, hogy jogosultként később terhelni ugyan ezt a kasszát!

Felmerülhet a kérdés, miért fáj nekünk a nyugdíjkorhatár emelése ennnyire, hiszen Európában mindenütt a korhatár emelése történik.

Ez igaz. De az is igaz, hogy Európa nyugati részében a nyugdíjkorhatár emelése kiegészül egy rugalmas nyugdíjba vonulási lehetőséggel. Ha valakinek egészségi állapota vagy egyéb körülményei szükségessé teszik, elmehet nyugdíjba a korhatár előtt is illetve dolgozhat a korhatár után is, ha akar.

Nálunk Magyarországon a legnagyobb probléma, hogy a rendszer nem rugalmas! Nyugdíjkorhatár előtt – a 40 éves munkaviszonnyal rendelkező hölgyek és még a kordedvezményre jogosító munkakörben dolgo-

zók kivételével – az 1954-ben és az után születettek közül senki nem lehet jogosult korhatár előtti ellátásra. Ez különösen súlyosan érinti azokat, akik az ötvenes évek végén kerülnek ki a munkaerőpiacra (pl. elbocsátás), vagy egészségügyi állapotuk leromlik, vagy akik nehéz munkakörülmények között végzik munkájukat.

Ez annak következménye, hogy a magyar kormány nem elégedett meg a nyugdíjkorhatár emeléssel, a befizetők számosságát is növelni kívánta. Ezért került sor a már megállapított nyugdíjak (lásd szolgálati nyugdíjak és rokkantnyugdíjak) megszüntetésére illetve felülvizsgálatára. Ugyancsak a lépéssorozat részét képezte a kordedvezményes nyugdíj intézményrendszerének illetve más korhatár előtti ellátásoknak a megszüntetése.

Most, 2014. december 31-én a kordedvezményes nyugdíj is megszűnik, ha nem törtenék valami.

A kordedvezményes rendszer évtizedekkel ezelőtt alakult ki eltérő egészségvédelmi, munkabiztonsági szabályozás mellett. A rendszer alapját egy munkaköri jegyzék képezi, mely tartalmazza a szervezet fokozott igénybevételével járó, továbbá az egészségre különösen ártalmas munkaköröket. Az ilyen munkakörben dolgozók annyi évvel korábban igényelhetik korhatár előtti ellátásukat, ahány év kordedvezményt szereztek. Eredetileg 800 kedvezményezett munkakört tartalmazott a lista, mely alapján a 2012. évben közel 600 munkáltató 222 munkakörben foglalkoztatott mintegy 50.000 munkavállalót. Kordedvezményre – 2014. december 31-ig – a 2006. december 31-én hatályos rendelkezések szerinti munkakörök jogosítanak. Ezen munkaköröket a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény végrehajtásáról kiadott rendelet 2006. december 31-én hatályos 1. sz. melléklete tételesen tartalmazza. 2007. január 1. napjától a munkáltatók 13%-os többlet járulékfizetése alapozza meg a kordedvezményre való jogosultságot! Ez azt jelenti, hogy az ellátás a költségvetést (Nyugdíjbiztosítási Alap) nem terheli meg, sőt bevételt jelent.

A kormányzat úgy ítélte meg, hogy a korhatár előtti nyugellátások folyósítását a hiánnyal küzdő Nyugdíjbiztosítási Alap helyett a központi költségvetés csak az államadósság növelésével tudja biztosítani. A Széll Kálmán Terv ezért a Nyugdíjbiztosítási Alap egyensúlyának megteremtése és az államadósság csökkentése érdekében célként tűzte ki, hogy nyugellátást csak a nyugdíjkorhatár betöltésétől lehessen megállapítani. Az átalakítás célja az volt, hogy a jövőben a nyugdíjkiadások ne haladják meg a nyugdíjárulékából származó bevételeket.

folytatás a 2. oldalon